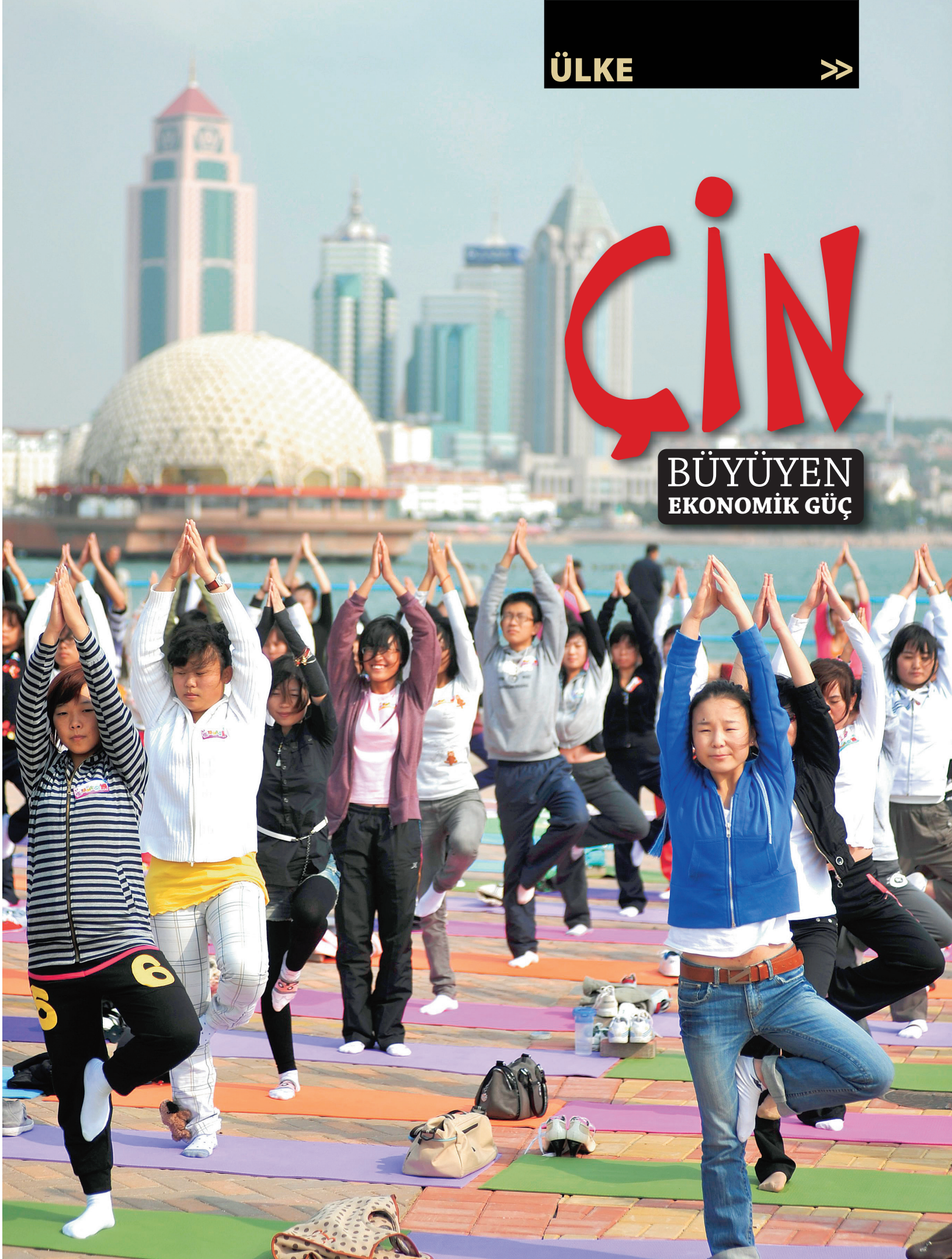

ÇİN

BÜYÜYEN EKONOMİK GÜÇ

Hazırlayan: **Gülder DEMİR**
gulder.demir@dunya.com)

Çin 2009 yılında, aktif mali politika ve uygun ölçüde gevşek para politikasını ciddiyetle uygulayarak, küresel finans krizine karşı hazırlanan önlemler paketini ve belirlenen politikaları kapsamlı şekilde uyguladı. Bunlar sayesinde Çin ekonomisi genel olarak istikrara kavuşarak yükselişe geçti. Çeşitli toplumsal çalışmalarda yeni gelişmeler sağlandı.

Çin, ekonomiyi kontrollü olarak yavaşlatma konusunda da başarılı bir performans sergiliyor. Çin ekonomisinin yıllık büyüme hızı üçüncü çeyrekte % 9,6'ya gerileldi. Beklenti, Çin ekonomisinin % 9,5 büyüyeceği yönündeydi. Çin ekonomisi ikinci çeyrekte % 10,3 büyümüştü. Böylece Çin'de büyüme üçüncü çeyrekte tek hanelere inmiş oldu. Öte yandan ülkede tüketici fiyatları Eylül'de yıllık bazda % 3,6 arttı. Enflasyondaki yükseliş eğilimine rağmen, 2010 için % 3 olan enflasyon hedefini tutturabileceklerini açıklayan Çin hükümeti, diğer yandan iklim değişikliğiyle mücadele için finansman desteği sağlayacaklarını da belirtti.

> Çin 2009 yılında, aktif mali politika ve uygun ölçüde gevşek para politikasını ciddiyetle uygulayarak, küresel finans krizine karşı hazırlanan önlemler paketini ve belirlenen politikaları kapsamlı şekilde uygulayarak 2010 yılında öngörülen büyümeyi sağladı. Böylece Almanya ve Japonya'yı geride bırak **Çin dünyanın en büyük üçüncü ekonomisi** olarak tüm dünyanın ilgisini çekiyor.

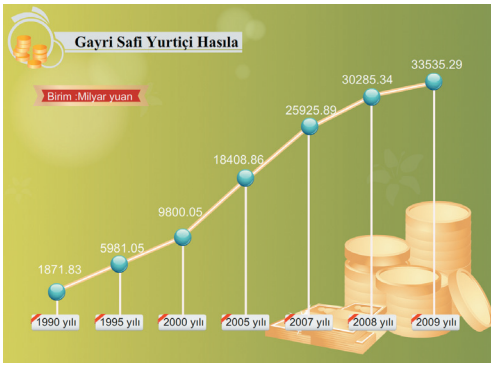
GENEL EKONOMİK GÖSTERGELER

Çin'in genel ekonomik göstergelerine baktığımızda, Gayri Safi Yurtiçi Hâsıla (GSYH), 2009 yılı boyunca bir önceki yıla göre % 8.7 oranında artarak 33 trilyon 535 milyar 300 milyon yuana ulaştığı görülüyor. Böylece Çin, GSYH'da öngörülen hedefe ulaşarak dünyada üçüncü sırada yer aldı. (Bu sayıya, Hong Kong ve Macao özel idari bölgeleri ile Taiwan bölgesi dâhil değil.)

Çin'in sabit sermaye yatırımları, bir önceki yıla göre % 30.1 oranında artarak 22 trilyon 484 milyar 600 milyon yuana, tahıl rekoltesi, bir önceki yıla göre % 0.4 oranında yükselerek, 2.11 milyon tonluk artışla 530.82 milyon tona yükseldi. Çin, tahıl üretiminde art arda 6 yıl bol ürün aldı. Tüketim mallarının perakende satışı, bir önceki yıla göre yüzde 15.5 oranında artarak 12 trilyon 534 milyar 300 milyon yuana çıktı. İthalat ve ihracat, bir önceki yıla göre % 13.9 oranında azalarak 2 trilyon 207 milyar 200 milyon dolar düzeyinde gerçekleşti. Döviz rezervi, bir önceki yılının sonuna göre 453.1 milyar dolar artarak 2 trilyon 399 milyar 200 milyon dolara ulaştı. Sanayide üretilen katma değer, bir önceki yıla göre % 8.3 oranında artarak 13 tril-

yon 462 milyar 500 milyon yuana ulaştı.

Bütün bun rakamsal verilerin yanı sıra Çin'de istihdam ve sosyal güvenlik çalışmaları yükseltildi. Enerji tasarrufu ve kirlilik boşaltımının azalması alanında ilk olumlu sonuçlar da alındı. Bilim ve teknoloji alanında, uzaya insanlı araç gönderilmesi gibi atılım niteliğinde gelişmeler kaydedildi. Çin yapımı "Hexie" (Uyum) adlı CRH380A tipi hızlı tren, 28'Eylül'de Şangay-Hangzhou hattında yapılan deneme sürüşünde saatte 416.6 kilometre ile trenlerdeki en yüksek hız rekorunu kırdı. Bu rekor Çin'in hızlı tren teknolojisini yeni bir düzeye taşıdığının da göstergesi oldu.

Bütün bunlarla Çin Halk Cumhuriyeti uluslararası arenadaki etkisini daha da artırdı. Çin, ekonomisi gelişmiş ülkelerin arasına istikrarlı ve sağlıklı adımlarla bir yürüyüş gerçekleştiriyor...

DIŞ EKONOMİK FAALİYETLER VE TİCARET

2009 yılı boyunca Çin'in ithalatı ve ihracatı bir önceki yıla göre % 13.9 oranında azalarak 2 trilyon 207 milyar 200 milyon dolar düzeyinde gerçekleşti. Bunların arasında, ihracat, % 16 oranında düşerek 1 trilyon 201 milyar 700 milyon; ithalat hacmi ise % 11.2 azalarak 1 trilyon 5 milyar 500 milyon doları buldu. İhracat toplamı, ithalat toplamından 196.1 milyar dolar fazla oldu. Bu sayı, bir önceki yıla göre 102 milyar dolar tutarında bir azalma meydana geldiğini gösteriyor.

Tescillenen yabancı sermayeli finans dışı işletmelerin sayısı, bir önceki yıla göre % 14.8 oranında azalarak 23 bin 435 oldu. Fiilen kullanılan yabancı sermaye % 2.6 oranında azalarak 90 milyar dolar düzeyinde gerçekleşti.

Yurtdışına doğrudan yapılan finans dışı yatırım, bir önceki yıla göre % 6.5 oranında

artarak 43.3 milyar doları buldu. Dış müteahhitlik işlerinde gerçekleştirilen ciro, bir önceki yıla göre % 37.3 oranında artarak 77.7 milyar doları buldu. İnsan kaynakları alanındaki işbirliği yoluyla gerçekleştirilen ciro % 10.6 artarak 8.9 milyar ABD dolarına ulaştı.

ÇİN'DE YABANCI SERMAYE ROTASI

ABD'nin Çin ile olan ticaret açığı 2008'de 268 milyar dolardı. 2000'de 83.8 milyar dolar olan ticaret açığı 2008'e kadar olan dönemde üç kattan fazla artış göstermişti. 2009 verileri ise Çin ile olan ticaret açığının 123.5 milyar dolara gerilediğini gösteriyor. Uzmanlara göre bu durum, kriz içinde tüketimin, dolayısıyla ithalatın azalmasına bağlanıyor.

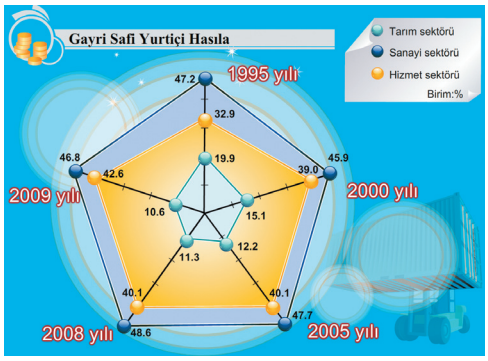
Çin'de kurulan yabancı sermaye miktarı 1 trilyon 50 milyar dolarına ulaştığı, toplanan vergilerin de %22'si yabancı sermayeli şirketler tarafından ödendiği belirtilmekte. Dış ticaretin ise % 44'i yabancı şirketlerce yapılmakta olup, yabancı sermayeli firmalar 45 milyon kişiyi istihdam ediyor.

Çin Ulusal Kalkınma ve Reform Komitesi Başkanlığı tarafından yapılan açıklamada, Çin'in yabancı sermayenin ileri teknoloji içeren imalat sektörüne, yeni ve ileri teknoloji, modern hizmet, yeni enerji türleri ve enerji tasarrufu sektörlerine yönelmesini teşvik edeceği belirtildi. Çin'in önümüzdeki 5 yıllık planında nüfus ve çevre ile ilgili sektörlere, enerji tasarrufu sektörlerine çok büyük önem vereceği, yeni enerji türlerini kullanan motorlu araçların, strateji niteliğindeki yeni kalkınan sektörler olarak görüleceği söyleniyor.

TARIM

2009 yılında Çin'de tahıl ekili alan, bir önceki yıla göre 2.17 milyon hektar artarak 108.97 milyon hektara ulaştı. Pamuk ekili alan, 800 bin hektar azalarak 4.95 milyon hektar oldu. Yağlı tohumların ekili olduğu alan, 760 bin hektar artarak 13.6 milyon hektarı buldu. Şeker ürünleri elde etmekte kullanılan bitkilerin ekili olduğu alan 110 bin hektar azalarak 1.88 milyon hektarı oldu.

2009 yılı boyunca toplam et üretimi, bir önceki yıla göre yüzde 5.0 artarak 76.42 milyon tona ulaştı. 2010 yılında tarım, köy ve köylü sorunlarına büyük önem vermeye devam eden Çin hükümeti, bu alana 818.3 milyar yuanlık bütçe ayırmayı planladı.

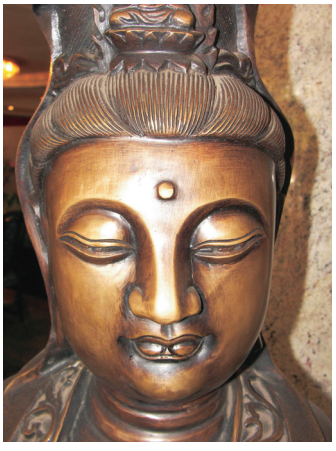

TURİZM

Finans krizinin etkisiyle günümüzde ve önümüzdeki dönemde, Çin turizm sektörü gelişmesinde birçok belirsizlikle ve daha çok sorunla karşı karşıya bulunuyor. Dünya ekonomisinde büyüme hızı yavaşladı, bu da turizmi, özellikle yabancı turistlerin Çin'e seyahat etmelerini çok etkiledi. Yabancı turistler ile Hong Konglu, Macaolu ve Taiwanlı turistlerin sayısı önemli ölçüde azaldı. Buna rağmen Çin ekonomisinde güçlü büyüme eğilimi görülmesi ve vatandaşların net gelirinin artmasından nedeniyle, Çin vatandaşlarının seyahat talebi yoğunlaştı. İç seyahat talepleri istikrarlı olarak arttı. Bu, Çin'e giriş yapan turistlerin azalmasından gelen baskının hafiflemesine yardımcı oldu. Ayrıca Çin hükümetinin aldığı önlemler de turizmin gelişmesine büyük destek sağladı. Çin turizm sektörü hâlâ büyük gelişme potansiyeline sahip.

ÇİN-TÜRKİYE TİCARİ İLİŞKİLERİ

Türkiye ile Çin arasında süren ticari ilişkilere bakıldığında 2006 yılında iki ülke arasındaki ticaret hacminin 7,4 milyar dolar seviyesinde iken, bu rakam 2008 yılında 17,1 milyar dolara ulaşmış ve Çin Türkiye'nin en önemli ticaret ortaklarından biri durumunda. Çin'e yönelik ihracat rakamları ise 2005 yılı sonunda 550 milyon dolar iken, 2008 yılında 1,5 milyar dolara ulaşmıştır. Küresel ekonomik krize rağmen Türkiye'nin Çin'e yönelik ihracatı 2009 yılında % 12 oranında artış göstemiş, Çin'den ithalat ise % 19 oranında gerilemiştir. 2009 yılında Türkiye ile Çin Halk Cumhuriyeti arasındaki ticaret hacmi 14,2 milyar düzeyinde gerçekleşmiştir. Böylece Türkiye'nin Çin'e yönelik ihracatı ilk kez 1,5 milyar dolar seviyesini geçmiştir.

2010 yılı ilk 7 ayına ait dış ticaret verileri incelendiğinde ihracatın % 79 oranında artış gösterdiğini ve 1 milyar doların üzerinde gerçekleştiğini, aynı dönemde ithalatın ise % 40 oranında artarak 9 milyar doları aştığı görülmekte. Türkiye'nin Çin'e yönelik ihracatında başlıca ürünler mermer ve traverten, krom- bakır cevherleri, boratlar, ferro alyajlar, tabii borat ve konsantreleri, çinko, demir, alışımsız çevikten yarı mamuller, bakır hurda ve döküntüleri, demir çelik yassı mamul ile soğuk haddelenmiş kaplanmış ürünler sayılabilir. İthal edilen ürünler ise otomatik bilgi işlem makinaları ve üniteleri, telefon ve telgraf için elektrikli cihazlar, elektrikli ses ve görüntülü cihazlar, televizyon alıcıları, video monitörleri ve projektörleri, buhar jeneratörleri ve kazanlar, deri ve köseleden seyahat eşyası, sentetik lif ipliği, oyuncaklar, elektrik transformatörleri ile matbaacılık ve baskı makineleri ilk sıralarda yer alıyor.

Türkiye'de 2009 yılı Aralık itibariyle, toplam 359 adet Çinli firma bulunmakta olup, sözkonusu firmaların büyük çoğunluğu ticaret sektöründe, diğerleri ise imalat ve hizmet sektöründe faaliyet göstermekte. Son dönemde Türkiye'de yatırım yapmayı sürdüren Çin Chery ve Geely (otomotiv), ZTE ve Huawei (telekomünikasyon firmaları başta olmak üzere, diğer büyük Çinli firmalar (China Light/hafif sanayi ve madencilik, Sinosteel/demir-çelik, CMC/müteahhitlik, Yingli Solar/güneş enerjisi) çalışmalarını sürdürmekte.

Türkiye ile Çin arasında var olan eski demiryolunun yeni ve standart ray sistemi ile değiştirilmesi Türk ve Çinli müteahhitlerin işbirliği ile üçüncü ülkelerde gerçekleştirilecek en büyük projelerden biri oluyor.

Kaynak: *China Intercontinental Digital Publisher*

ÇİN Türkiye'de **yatırım sanayi bölgesi** kurmak istiyor

Türk özel sektörü ile İstanbul'da bir araya gelen Çin Başbakanı Ven Ciabao, Türkiye'de Çin **yatırım, sanayi bölgesi** kurmayı arzuladıklarını ifade ederek, Türk tarafının da Sincan Bölgesin'de bir sanayi bölgesi kurmasını memnuniyetle karşılayacaklarını belirtti. TOBB ve DEİK Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu ise Bank of China'nın Türkiye'de bir şube açmasına ihtiyaç duyduklarını söyledi.

Çin Başbakanı Ven Ciabao ve beraberindeki heyetin Türkiye'yi resmi ziyareti kapsamında 9 Ekim 2010 tarihinde İstanbul'da Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) organizasyonunda Türk-Çin iş insanlarıyla bir araya geldi. Toplantıda Çin Dışişleri Bakanı Yang Jiechi, Çin Ticaret Bakanı Chen Deming, Çin Kültür Bakanı Cai Wu'nun da aralarında bulunduğu 27 kişi yer alırken, Devlet Bakanı Zafer Çağlayan, TOBB ve DEİK Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, DEİK İcra Kurulu Başkanı Rona Yırcalı, DEİK Türk-Çin İş Konseyi Başkanı Hüsnü Özyeğin, Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Başkanı Mehmet Büyükekşi, DEİK Asya Pasifik İş Konseyleri Başkanı ve Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TÜSİAD) Yönetim Kurulu Üyesi Ali Kibar ile Türkiye'nin önde gelen iş insanları katıldı.

Çin Başbakanı Ven Ciabao, iş insanlarının konuşmalarını dinleyerek, her konuşmacının ardından söz aldı. Ciabao, ikili ticaret hacminin 2015 yılında 50 milyar dolara çıkarılması hedefinin gerçekleştirilebilir olduğunu belirterek, "İki ülke potansiyelini birlikte yeni pazarlara doğru genişletebilirse, bu rakamı daha da artırabiliriz" dedi.

Altyapı yatırımları yapabileceklerini, bununla beraber santral, telekom alanlarında işbirliği yapılabileceğini dile getiren Ciabao, "Bütün bu iki taraflı birlikte yapılacak projelere, Çin'den finansal destek sağlanacaktır" diye konuştu.

Ciabao, finansal sektörde de işbirliği yapılabileceğine değinirken, biran önce iki ülke arasında swap anlaşması yapmaya çalışacaklarını, ikili ticarette mutlaka kendi para birimlerini kullanma konusundaki süreci hızlandıracaklarını, iki ülkenin bankaları ve finans kurumlarının diğer ülkede şube açma çabalarına des-

>>TOBB ve DEİK Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, çok yakın zamanda Şangay'daki ofislerini açacaklarını söyledi.

tek vereceklerini belirtti.

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ile Türkiye'de sanayi bölgesi oluşturma konusunu görüştüklerini belirten Ciabao, "Biz de İstanbul veya başka yerde Çin yatırım, sanayi bölgesi kurmayı arzuluyoruz. Aynı zamanda Türk tarafının da Sincan bölgesinde bir sanayi bölgesi kurmasını da memnuniyetle karşılayacağız" dedi.

Yenilenebilir enerji konusunda işbirliği yapılabileceğini, Türkiye ile Çin'in birlikte fabrika da kurulabileceğini ifade eden Ciabao, otomotiv alanına yatırım olanağının araştırılacağını, bunu olumlu değerlendirdiklerini söyledi.

İki ülke iş insanlarının karşılıklı olarak yatırım yapmaları için vize, pazara girme konularında daha uygun ortam yaratılması gerektiğini dile getiren Ciabao, Türkiye'den tahvil satın alma konusunun görüşüldüğünü, Çin Merkez Bankası'nın tahvil alacağını söyleyerek, şu şöyle konuştu:

"Türkiye ile Çin arasında büyük bir işbirliği potansiyeli var. Türk iş insanlarının Çin'de yatırım yapmaları sürecinde hükümet olarak, hukuk tarafında sizi destekleyecek ve sizi koruyacağız. Sizin için daha çok fırsat yaratmayı umuyoruz. Siz de Çinli işadamlarıyla ilişkiler kurabilirsiniz."

TEMASLAR ARA VERMEDEN SÜRECEK

Devlet Bakanı Zafer Çağlayan ise konuşmasında, iki ülke arasındaki ticaretin 2015 yılında 50 milyar dolara çıkarılması hedefi doğrultusunda çok yoğun çalışacaklarını ifade ederek, "Yükümüz ağır ama aramızda ciddi manada işbirliği yapacak ve geliştirecek anlayış ve Başbakanların desteği var" dedi.

Türkiye ile Çin arasındaki ticaretin dengeli olması konusunda iki ülke Başbakanının kendilerini uyardığını ifade eden Çağlayan, imzalanan protokol ve anlaşmalara ilişkin bilgi verdi ve Çin Halk Cumhuriyeti Ticaret Bakanı Chen Deming ile bir araya geldiklerinde, Türkiye'de Çinli firmaların hangi sektörlerde iş yapabileceğini de konuştuklarını söyledi. Zafer Çağlayan, bu ay sonunda işadamlarıyla beraber Çin'e gideceğini sözlerine ekledi.

BANK OF CHINA'NIN TÜRKİYE'DE ŞUBE AÇMASI İSTENİYOR

TOBB ve DEİK Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, TOBB olarak Çin'in ekonomik gelişmesini çok yakından takip ettiklerini ifade ederek, 2010'da Çin ve Türkiye'nin dünyanın en hızlı büyüyen iki ülkesi konumunda olduğunu hatırlattı. Bu gelişmelerin, iki ülkenin ticaret ve yatırımına da yansıdığına değinen Hisarcıklıoğlu, son 10 yılda ikili ticaretin 5 kattan fazla artmasının memnuniyet verici olduğunu söyledi.

Hisarcıklıoğlu, Türk özel sektörü olarak bu ticaret hacminin daha dengeli ve adil olmasını istediklerini belirterek, "Özellikle karşılıklı yatırımların artırılması açısından Türkiye'nin, Çin Eximbank'ı tarafından sunulan imkânlardan daha fazla yararlandırılmasını istiyoruz. Karşılıklı iki ülkenin finans hareketlerinin kolaylaştırılması açısından Bank of China'nın mu-

Kimler katıldı?

Başbakan Wen ile toplantıya TOBB Başkanı **M. Rifat Hisarcıklıoğlu,** DEİK İcra Kurulu Başkanı **Rona Yırcalı,** DEİK Türk- Asya Pasifik İş Konseyleri Koordinatör Başkanı **Ali Kibar,** DEİK Türk-Çin İş Konseyi Başkanı **Hüsnü Özyeğin,** DEİK Türk-Japon İş Konseyi Başkanı **Tuncay Özilhan,** Türkiye İhracatçılar Meclisi Başkanı **Mehmet Büyükekşi,** Çalık Holding Yönetim Kurulu Başkanı **Ahmet Çalık,** Koç Holding CEO'su **Turgay Durak,** Tekfen İnşaat Genel Müdürü **Ümit Özdemir,** Sabancı Holding CEO'su **Zafer Kurtul,** THY Genel Müdürü **Temel Kotil,** Türk Ekonomi Bankası Yönetim Kurulu Üyesi **Haydar Çolakoğlu,** IC Holding Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı **Fırat Çeçen,** Doğan Holding Yönetim Kurulu Başkanı **Arzuhan Doğan Yalçındağ,** İstanbul Demir-Çelik İhracatçıları Birliği Başkan Yardımcısı **Fuat Tosyalı** katıldı.

>> Devlet Bakanı Zafer Çağlayan, Çin Başbakanı Ven Ciabao, TOBB ve DEİK Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu.

hakkak Türkiye'de bir şube açmasına ihtiyaç duyuyoruz" diye konuştu.

Çin'in batısında sürdürdüğü kalkınma hamlesi ve üretim üssü yapma çerçevesinde bu ürünlerin Batıya transferine nasıl yardımcı olabilecekleri konusunda çalışma yaptıklarını dile getiren Hisarcıklıoğlu, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Bu özellikle tarihi İpek Yolu'nun yeniden canlandırılması projesidir. Demiryolu bunlardan biri tanesidir. Zaten bununla ilgili olarak hükümetimizle beraber çalışıyorsunuz. Bir önemli husus daha var ki, o da karayolu taşımacılığı. Çin'de üretilen malların Batı'ya sevki, hammaddenin Batı'dan Çin'e sevkinde Türkiye'nin güzergâh olarak kullanılması kilometre olarak ve süre olarak avantajlar sağlıyor. Özellikle bu çerçevede Çin'de üretilen malların hızla Batı'ya sevkinde en avantajlı yol Türkiye üzerinden geçecek yoldur. Bu çerçevede yürüttüğümüz proje, Çin Büyükelçisine teslim edildi. Bu konuda desteğinizi istemekteyiz. 2012 Türkiye'de Çin yılı olarak kutlanacak. Bu konuda özel sektör olarak bize düşeni yapacağız."

Hisarcıklıoğlu, çok yakın zamanda Şangay'daki ofislerini açacaklarını belirterek konuşmasını sonlandırdı.

İHRACATÇILAR ÇİN YUANI VE TL İLE TİCARETİN DOĞRU OLDUĞUNA İNANIYOR

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Başkanı Mehmet Büyükekşi ise Çin Yuanı ve TL ile ticaretin doğru olacağına inandıklarını, son aylarda özellikle iki ülke para birimlerinin değer kazandığını söyledi. Büyükekşi, ikili ticaretin dengeli olmasının önemine işaret ederek, "Özellikle makine ve aksamları, madencilik, demir ve demir dışı metal ve kimyevi maddeler sektöründe Çin'e yönelik ihracatta büyük beklentilerimiz var" dedi.

Türk şirketlerin fikri mülkiyet haklarının ihlaliyle ilgili sıkıntıları bulunduğunu belirten Büyükekşi, bu konuda yapılacak düzenlemelerin beklendiğini dile getirdi. Büyükekşi, ticaretin daha da gelişmesinin önündeki en büyük engelin, iki ülkenin birbirine daha rahat ulaşamaması olduğunu vurgulayarak, "Şu anda Şangay ve Pekin'e haftada 10 sefer uçuyoruz. Guuang-Zhou'yu da bunun içine katıp haftada 20 sefer yapılması için Başbakanımızın desteğini istiyoruz" diye konuştu.

Çinli şirketlerin ihracatı da düşünerek, Türkiye'de yatırım yapıp, Türkiye'nin özellikle AB'ye gümrüksüz mal satımı konusundaki avantajlarını kullanmasını istediklerini ifade eden Büyükekşi, böylece üçüncü ülkelerde çok daha büyük başarılara imza atılabileceğini söyledi.

İŞ DÜNYASI HEYECANLI

DEİK Asya Pasifik İş Konseyleri Başkanı ve Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TÜSİAD) Yönetim Kurulu Üyesi Ali Kibar ise Türk Lirası ile Yuan bazındaki ticaret hacminin imkân dâhiline alınmasını, iş dünyasının memnuniyetle karşıladığını, finansman sektörüne verilecek destekle bunun hızlandırılmasının iş dünyasında heyecana sebep olacağını belirtti.

Kibar, Türkiye ile Çin arasında en hızlı devreye alınması gereken sistemin, deniz taşımacılığının uygun maliyetlerle Türkiye'ye ve Türkiye'den giriş-çıkış sistemi olacağını ifade ederek, Çin hükümeti olarak Türkiye'deki bazı limanlarla ilgili taşımacılıkta adım atılabileceğine değindi. Türkiye'de, Çin'in İspanya'da yaptığı gibi, belirli bir serbest bölgede Çinli firmaların üretim yapacağı bir bölgede, yatırım alanında aktivitesinin çok önemli olduğunu belirten Kibar, "Türkiye'de Türk ortaklıklarla yapılacak bu tip üretim merkezi ve ilave değer yaratılan ürünler üçüncü ülkelere daha rahat sevk edilme imkânına kavuşur. Aynı zamanda havaalanlarına yakın bir hinterlandda Çinli ticaret merkezi statüsüne gelecek, organize sanayi bölgesi içinde bu tip bir aktivite merkezinin devreye alınması belki Türkiye'deki Çin aktivitelerinin miktarını artırması yönünde bir durum oluşturur" şeklinde konuştu.

Kibar, Şangay Metal Borsası'nın uluslararası piyasalara taşınmayı düşündüğü takdirde, Türkiye'nin metal piyasasına yönelik bu aktivite için bölgede bir merkez olabileceği önerisini sundu.

YENİLENEBİLİR ENERJİDE İŞBİRLİĞİ OLANAKLARI

DEİK Türk-Çin İş Konseyi ve FIBA Grubu Yönetim Kurulu Başkanı Hüsnü Özyeğin, iki ülkenin yenilenebilir enerji konusunda geniş işbirliği yapabileceğine işaret ederek, asıl yapılması gerekenin, Çin'deki Goldway, Sunway gibi firmaların Türkiye'ye gelmesi, Türk girişimcilerle ortak rüzgâr enerjisi santralı yaparak, bunu hem Türkiye'de satmak, hem de çevre ülkelere ihraç eder konuma gelmek olduğunu söyledi.

Özyeğin, Türkiye'nin güneş enerjisi potansiyeline dikkat çekerek, Çin'in dünyadaki güneş enerjisi panellerinin önemli kısmını ürettiğine atıfla, "Panelleri de Türkiye'de beraber üretebiliriz" dedi.

Türk tahvillerinin iyi getiri sağladığını, dünyadaki yatırımcıların Türk tahvilleri aldığını vurgulayan Özyeğin, iki ülke arası ziyaretlerde işadamları için vize sürelerinin artırılması ve karşılıklı çalışma izinlerinin daha az bürokratik olmasının, yatırımları ve ilişkileri güçlendireceğini söyledi.